

Ołena Aniszczenko

„Dostrzeganie problemu. Rozwiązywanie problemu. Ćwiczenia warsztatowe”, Małgorzata Franc, Saarbrücken 2016 : [recenzja]

Edukacja Humanistyczna nr 2 (35) , 181-182

2016

Artykuł został opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

RECENZJE

EDUKACJA HUMANISTYCZNA nr 2 (35), 2016
Szczecin 2016

Małgorzata Franc

Dostrzeganie problemu. Rozwiązywanie problemu.

Ćwiczenia warsztatowe

Wydawnictwo Bezkresy Wiedzy,

Saarbrücken 2016, ss. 145

Książka autorstwa Małgorzaty Franc *Dostrzeganie problemu. Rozwiązywanie problemu. Ćwiczenia warsztatowe* składa się z *Wprowadzenia* (s. 5–7), dwóch rozdziałów (*Heurystyka*, s. 8–81; *Twórcze rozwiązywanie problemów*, s. 82–135) oraz *Zakończenia* (s. 136–138) i *Bibliografii* (s. 139–145).

Rozdział pierwszy (*Heurystyka*) autorka podzieliła na dwa podrozdziały. Pierwszy (*Rodzaje heurystyk*) poświęcony jest heurystyce refleksyjnej, heurystyce pragmatycznej i heurystyce informatycznej. Przy ich opisie dokonano prezentacji teorii wybranych autorów, znanych i cenionych metod pragmatycznych, strategii informatycznych i algorytmów. Drugi podrozdział (*Działy heurystyki*) dotyczy głównie zagadnienia treningu twórczości, należącego do podstaw heurystyki.

Rozdział drugi (*Twórcze rozwiązywanie problemów*) składa się z czterech części. Pierwsza (*Dostrzeganie problemu*) opisuje etap twórczego rozwiązywania problemu, zwany dostrzeganiem, poszukiwaniem i identyfikowaniem, oraz jego czynności umysłowe (odkrywanie problemów, formułowanie i przeformułowanie pytań) i mechanizmy (ciekawość poznawcza, motywacja immanentna, wrażliwość na problemy). W podrozdziale drugim (*Ćwiczenia dostrzegania problemu*) zaprezentowano ćwiczenia warsztatowe służące kształceniu i rozwijaniu umiejętności dostrzegania problemów. Część trzecia (*Rozwiązywanie problemu*) zawiera informacje o twórczym rozwiązywaniu problemów, głównie w kontekście technik służących temu etapowi. W podrozdziale czwartym (*Ćwiczenia rozwiązywania problemu*) zaprezentowano ćwiczenia warsztatowe służące kształceniu i rozwijaniu umiejętności rozwiązywania problemów.

Książka została skonstruowana poprawnie. Kolejne części są ze sobą powiązane, a ich usytuowanie jest logiczne i sensownie uzasadnione. Bibliografia jest liczna (obejmuje sto pięć pozycji krajowych oraz zagranicznych) i zróżnicowana (pozycje zwarte, redagowane, słowniki). Autorka skorzystała również z pięciu stron internetowych i czterech dokumentów.

Prezentowana książka ma charakter pogłówny i metodyczny. Intencją autorki jest upowszechnianie znaczących i ważkich idei związanych z twórczym rozwiązywaniem problemów oraz edukacją na rzecz kształcenia i rozwijania potrzebnych ku temu umiejętności. Autorka wychodzi bowiem z założenia, że „wykształcenie, jak wiadomo, nie musi ściśle pokrywać się z rodzajem wykonywanej w przyszłości pracy, zwłaszcza że obecnie w krajach wysoko rozwiniętych pracę zmienia się dość często, a zawód – kilka razy w życiu. Nabycie kompetencji innowacyjnych, w tym szczególnie umiejętności przydatnych w twórczym rozwiązywaniu problemów, może być szansą na pogłębienie wiedzy w wybranej dziedzinie przez studenta, na ogólny jego rozwój osobowy, a także przygotowaniem do podjęcia samodzielnego życia, w tym szczególnie w zakresie możliwości utrzymania się z pracy bądź dokonywania płynnych zmian środowiska pracy i zawodów” (s. 7).

Przedstawione treści teoretyczne, będące namiastką współczesnej wiedzy o twórczym rozwiązywaniu problemów, pochodzą głównie z książki Małgorzaty Olczak *Jakość dostrzegania problemów i zadań poznawczych – istotny czynnik wychowania do twórczości. T3/ZOOM techniką wspomagania rozwoju myślenia twórczego uczących się* (Wydawnictwo Politechniki Łódzkiej, Łódź 2013). Mają, jak wzmiankuje sama autorka (s. 6), jedynie zachęcić czytelników do obszerniejszego zapoznania się z literaturą przedmiotu. O zalecie tego opracowania powinny zaś świadczyć ćwiczenia.

Autorka opracowała dwa zestawy ćwiczeń, odpowiadające kolejno występującym po sobie fazom twórczego traktowania problemów: „dostrzeganie problemu” oraz „rozwiązywanie problemu”. Ćwiczenia warsztatowe służą rozwijaniu i kształceniu umiejętności dostrzegania i rozwiązywania problemów. Prezentowane zestawy ćwiczeń warsztatowych mogą uchodzić za swoiste treningi twórczości.

Podsumowując: treści teoretyczne zostały przedstawione krótko, myśl przekazano jasno i czytelnie. Pozwala to nieobeznanym w tematyce czytelnikom szybko zapoznać się z problematyką twórczego rozwiązywania problemów. Zaletą książki są ćwiczenia warsztatowe. Można je rozwiązywać samodzielnie, gdy chce się zwiększyć swój potencjał twórczych umiejętności, lub na prowadzonych w tym celu zajęciach. Ćwiczenia mają różnorodny poziom trudności i są wielowątkowe.

Książka *Dostrzeganie problemu. Rozwiązywanie problemu. Ćwiczenia warsztatowe* Małgorzaty Franc to interesująca pozycja dla osób związanych z kształceniem dyspozycji twórczych, głównie umiejętności dostrzegania i rozwiązywania problemów. Jej wartością jest możliwość bezpośredniego zastosowania ćwiczeń w toku kształcenia dyspozycji twórczych. Praca może także stanowić materiał do modyfikacji ćwiczeń lub stać się inspiracją do samodzielnego projektowania podobnych ćwiczeń przez prowadzących zajęcia twórcze.